ZPRÁVA

21. ročník ekologické brigády „Podzimní úklid Českého ráje“

19. - 21. října 2018

Agentura Outdoor Discovery

O našich brigádách

- Tradičně v říjnu proběhl 21. ročník posezónní akce „Podzimní úklid Českého ráje“, kterou pořádá outdoorová agentura Outdoor Discovery. Vždy po skončení turistické sezóny zveme své zaměstnance, spolupracovníky i přátele na třídenní pracovní aktivitu zaměřenou na odstraňování erozních škod na značených stezkách, úklid nepořádku po turistech, likvidaci černých skládek i na ochranu krajinného rázu regionu. Všichni pracují bezplatně a náklady akce hradí agentura Outdoor Discovery.

- **Proč to děláme:** Agentura Outdoor Discovery je podnikatelský subjekt, není ochranářskou nebo ekologickou organizací. Tuto „ochranářskou“ brigádu pořádáme proto, že nám není lhostejný stav přírody a krajiny Českého ráje – kraje, který máme rádi a ve kterém již přes čtvrt století uskutečňujeme sportovně-turistické programy pro hosty od nás i z mnoha zemí Evropy. Soustředíme se hlavně na místa, kde je krajina cestovním ruchem přímo poškozována, například na prevenci eroze a odpadky na turistických trasách. Všímáme si ale i lokalit, na kterých se proviňují chalupáři nebo místní lidé (černé skládky, šíření invazní rostliny).

- **Bohužel, stále jsme sami…** Je příjemné zjištění, že rok od roku je po turistech méně nepořádku a že ubývá i černých skládek. Mrzí nás ale, že jsme stále jediná firma, která se kromě vlastního zisku z turistiky systematicky stará o aspoň částečnou nápravu škod, které na přírodě turistika zanechává. Až na výjimky se nám nedaří přitáhnout k tématu trvale udržitelného rozvoje turistiky pozornost místních podnikatelů ani institucí, které se její propagací zabývají.

Letošní brigáda

- **Účast:** Dvacátého prvního ročníku se zúčastnilo 39 zaměstnanců, instruktorů, spolupracovníků, potomků a přátel agentury.

- Jako každý rok jsme prošli všechny turistické trasy Maloskalska a vysbírali z nich odpadky. Čistili jsme i některé trasy Podtrosecka a Hruboskalska. Pustili jsme se do dvou letitých skládek, na které jsme narazili v letošní sezóně. Pokud jde o protierozní opatření, věnovali jsme se hlavně důkladným opatřením na turistické trase z Malé Skály do Besedických skal (I. zóna CHKO) a na prohlídkovém okruhu jsme dokončili nátěry zábradlí, které jsme měnili loni. Na Prachově jsme tradičně pomáhali správě skal s opravami pískovcových schodišť.

- **Koordinace:** Brigáda byla uspořádána v koordinaci se starosty obcí, Správou CHKO Český ráj a Lesní správou Ještěd LČR. O výsledcích brigády podává krátký přehled tato zpráva.

- **Naši iniciativu neplatí daňoví poplatníci. Na tuto brigádu nečerpáme žádné finanční prostředky ze státních, „evropských“ nebo nějakých podobných fondů.**

Co by Vás mohlo zajímat

- **Clean Up the World:** Naše brigáda se i letos uskutečnila v rámci celosvětové úklidové kampaně „Clean Up the World“ – „Ukliďme si svět“. „Clean Up the World“ je projektem, který je organizován ve spolupráci s Programem OSN pro životní prostředí. Úklidových akcí v „Clean Up the World“ se účastní každoročně přes 40 miliónů dobrovolníků v zemích celého světa.
- **Čím se zabývá Outdoor Discovery:** Jsme agentura zaměřená na výchovu v přírodě a aktivní trávení volného času. Již dvacet pět let pořádáme sportovní a výchovné programy pro školní a mládežnické skupiny zaměřené na pobyt a aktivity v přírodním prostředí. Téměř polovina našich programů se uskuteční v Českém ráji. Uvědomujeme si potenciální nebezpečí, které organizovaná turistika představuje pro citlivou přírodu, a proto se snažíme programy uskutečňovat tak, abychom přírodní prostředí zatížili co nejméně.

1. Úklid turistických tras: Maloskalsko, Hruboskalsko

- Tradičně jsme provedli kompletní úklid veškerých turistických tras na Maloskalsku a vybraných frekventovaných tras Hruboskalska a Podtrosecka. Na Maloskalsku jsme ve dvojicích prošli přes 175 km značených i neznačených tras v prostoru vymezeném obcemi Turnov, Frýdštejn, Železný Brod a horou Kozákov. Další dvojice (hlavně rodiny s dětmi) vysbírávaly trasy mezi Turnovem a Podtroseckými údolími. Plošně jsme vysbírali Suché skály a okolí hradu Vranov (Pantheon) na Malé Skále. Celkem jsme nasbírali přibližně 10 pytlů odpadu, které jsme auty svezli do kontejnerů na Malou Skálu („pytlem“ je míněn obsah standardního 120l pytle na odpadky).
- Zaměřujeme se na úseky vedoucí volnou krajinou a až na výjimky nesbíráme odpadky v intravilánech obcí či nepořádek s velmi adresnými majiteli (např. u domů).
- **Co se za léta změnilo**: Za dvacet let se velmi změnilo chování pěších turistů, takže na některých pětadvacetikilometrových trasách se nenasbírá ani půl pytle odpadu. Delikátním problémem, hlavně ve skalních městech, se stala skrytá místa za skalkami a balvany, na která nikdy není ze značené trasy vidět. Zde často není pro **množství fekálií, ubrousků a vlhčených kapesníčků** kam stoupnout. Jestli je nezbytné v nějakém ohledu na návštěvníky výchovně působit, tak je to právě tento. Dalším problémem zůstávají asfaltky - hlavně okolí silnice E 65, kde řidiči z aut bez zábran vyhazují nápojové obaly i pytlovaný odpad.

2. Částečná likvidace skládky: Hliniště u Vesce

O vyklizení skládky na pozemku p. č. 854/1 v k.ú. Vesec jsme byli požádáni OŽP MÚ Turnov. Jedná se o letité a velmi hluboké úložiště odpadu místních ze širokého okolí.

- Většinu odpadu tvořilo sklo, plasty, železo i stavební odpad. Našly se ale i takové speciality jako dožilý bazén, sedadla z automobilu Škoda MB či celá role červeného slavnostního běhounu.
- Na skládce byly kusy betonu a další velkoobjemový odpad, který zasahoval hluboko do podloží. Spíš než pro lidské ruce s lopatami by to byl úkol pro bagr a jeřáb. Odstranili jsme, co bylo v našich silách. Do sběrného dvora se odvezlo 8 vrchovatých přívěsů odpadu. Odpad jsme ve sběrném dvoře přetřídili na plast, sklo a železo.

3. Likvidace skládky: Borecké skály, Štěpánovice

Také o vyklizení rozsáhlé skládky v rokli „Ve Studeném“ u Štěpánovic jsme byli požádáni OŽP MÚ Turnov. Do průrvy mezi pískovcové skalní stěny dlouhá léta ukládali odpad nejen místní lidé, ale především pracovníci blízkého vepřína (dnes VĚMA Štěpánovice). Skládka se nachází na pozemcích p. č. 478/1, 478/5 a 485/10 v k. ú. Štěpánovice. Přístupové cesty k lokalitě jsou dnes už zcela zarostlé, proto odpadu od osmdesátých let nepřibývá (... ale ani jej už dnes nelze autem odvézt). Odpad se vlivem gravitace postupně sunul mezi skalami do dna údolí a například igelitové obaly byly rozfoukány do přilehlého lesa i luk.

- Kromě typické skladby komunálního odpadu zde většinu tvořily odpady zemědělské velkovýroby (igelitové obaly od hnojiv, vyřazené součásti zemědělské techniky atd.). V prudkém svahu byl odpad z velké části promísen se spraší splavenou z hrany údolí.
- Pečlivě jsme vysbírali povrchový odpad a lopatami uvolnili i většinu odpadu převrstveného naplavenou zeminou. Vysbírali jsme i veškerý odpad napadaný nebo navátý do údolí. Hlouběji v zemině strže pravděpodobně ještě odpad zůstal a bude se v dalších letech uvolňovat vlivem eroze. Celkem se sesbíralo 25 pytlů plastu, 3 pytle skla (převážně starých lahví od oleje), 8 pytlů směsného odpadu, 1 pytel kovového odpadu. Mimo to jsme odvezli řadu masivních kovových částí zemědělských strojů.
- Napytlovaný odpad bylo nutné snášet svahem do dna údolí k polní cestě. Po vytřídění jsme jej přívěsy odvezli do sběrného dvora.

4. Oprava schodišť v Prachovských skalách

Za vedení pana Ing. Tekverka se podařilo obnovit část širokých pískovcových stupňů na schodišti vedoucím od rozcestí „Zelená rokle“ pod Pechovu vyhlídku, na zelené turistické trase v Prachovských skalách. Od Pelíškovy sochy bylo na staveniště nutné ručně odnosit přibližně 50 pískovcových kvádrů o hmotnosti 20 - 30 kg. Přinést bylo nutné i kbelíky s betonem, ze kterých pan Tekverk sestavoval nové stupně schodiště.

5. Besedické skály – práce na přístupové trase

Ke skalním městům na Chlévišti, na Kalichu i na vrch Sokol vede z Malé Skály velice vytěžovaná červeně značená turistická trasa. Vlastní okruh skalami (Stezku Dr. Edvarda Beneše) opravujeme každý rok. Letos jsme se však soustředili převážně na strmou přístupovou trasu ke skalám.
Zásadní změnou však letos bylo užití **dubové pražcoviny**: v uplynulých dvaceti letech jsme při brigádách na schody používali lokální materiál, tedy odkorněnou smrkovou nebo borovou nemořenou kulatinu. Zkušenost říká, že životnost takových schodů je v podmínkách Maloskalska 5 - 7 let. Letos jsme na pile v Rožďalovicích zakoupili nemořenou dubovou pražcovinu (cca 12 000 Kč/m^3), u které je předpoklad mnohonásobně vyšší životnosti.

- Na tvorbu nových schodů jsme použili celkem 18 dubových hranolů (viz výše) o rozměrech 155 x 265 x 1000 mm. Akátovou kulatinu na výrobu nové lávky přes svahové prameniště věnovala obec Malá Skála. Hranoly byly do terénu fixovány pomocí ocelových L-trnů o délce 50 cm. Celkem vzniklo 24 nových terénních stupňů z dubových hranolů a jen místy i ze smrkové kulatiny.

- Na trase mezi vstupem do lesa a Pánovým polem jsme vysekali náletové dřeviny, které bránily průchodu a nutily turisty při vyhýbání vystupovat z trasy stezky.
- Nová lávka z akátového dřeva má délku cca 3 metry.
- Na dvou úsecích, kde je svah erodovaný hlavně díky prosakující vodě, jsme vystavěli protierozní zábrany z kulatin a doplnili stezku kameny a udusanou hlínou.
- Na Kinského vyhlídce, kde jsme v loňském roce instalovali nové zábradlí, jsme letos díky příznivému počasí mohli provést druhý nátěr zábradlí a kovového schodiště zelenou barvou.

6. Poděkování

Upřímně děkujeme našim spolupracovníkům a přátelům, kteří prací pro Český ráj strávili příjemný říjnový víkend:

Nikolovi Aratiković, Tereze Aratiković, Kačce Bartoškové, Markétě Barešové, Romanu Bémovi, Honzovi Bencovi, Šárce Bergmanové, Tomáši Bindrovi, Monice Bunžové, Matyldě Jezdikové, Petru Jezdikovi, Honzovi Farářovi, Adamu Gätnerovi, Lukáši Hauptovi, Barboře Hlaváčové, Karin Höferové, Lále Lafatové, Karolínce Jelínkové, Klárce Jelínkové, Lukáši Jelínkovi, Kamile Kačmáčkové, Tomáši Kadeřávkovi, Danielu Kalibovi, Janu Kalkusovi, Petrovi Kopáčovi, Denise Lecjaskové, Lucce Matyáskové, Zuzaně Nejedlové, Martině Novákové, Honzovi Novákovi, Martině Pavlíčkové, Valince Pavlíčkové, Jitce Pokojové, Tereze Rudolfové, Kateřině Strnadové, Janu Sudkovi, Jiřímu Škodovi, Petře Teichmanové, Davidu Uhlířovi, Karlu Vinšovi, Mojmíru Volfovi, Janu Zahradníčkovi, Lukáškovi Záluskému a Martině Zikmundové.

Dále bychom velice rádi poděkovali několika osobám i institucím, které pomohly zdaru celé akce:

- Terezce Rudolfové, správkyni penzionu NECO na Malé Skále, děkujeme za pohodové zázemí pro všechny účastníky brigády.
- Firmě Pila Plátek Turnov děkujeme za poskytnutí 12 modřínových fošen na opravy schodiště v Klokočských skalách. Ty se nám bohužel díky technické závadě na aku-vrtačce nepodařilo instalovat, ale materiál pečlivě uschováme a instalujeme ho dodatečně.
- Děkujeme panu Janu Čihákovi z OŽP MÚ Turnov za konzultace ohledně skládek a úklidu odpadu.
- Děkujeme panu Ing. Tekverkovi za vedení pracovní čety při opravách schodiště v Prachovských skalách.
- Opravdu velmi děkujeme OÚ Malá Skála a jmenovitě panu starostovi Michalovi Rezlerovi za poskytnutý sběrný dvůr, akátové dřevo na opravy lávky a velkou podporu našich brigád.

Všem ještě jednou velké díky!!!

Na Malé Skále, 5. listopadu 2018

Roman Bém
Outdoor Discovery s.r.o.
Ostrovského 36 B
150 00 Praha 5
mail@discovery.cz

7. Fotografické přílohy

Skládka Hliniště u Vesce

Skládka Borecké skály, Štěpánovice

Besedické skály - přístup

před

po

Přístup na Besedické skály – schodiště z pražcoviny

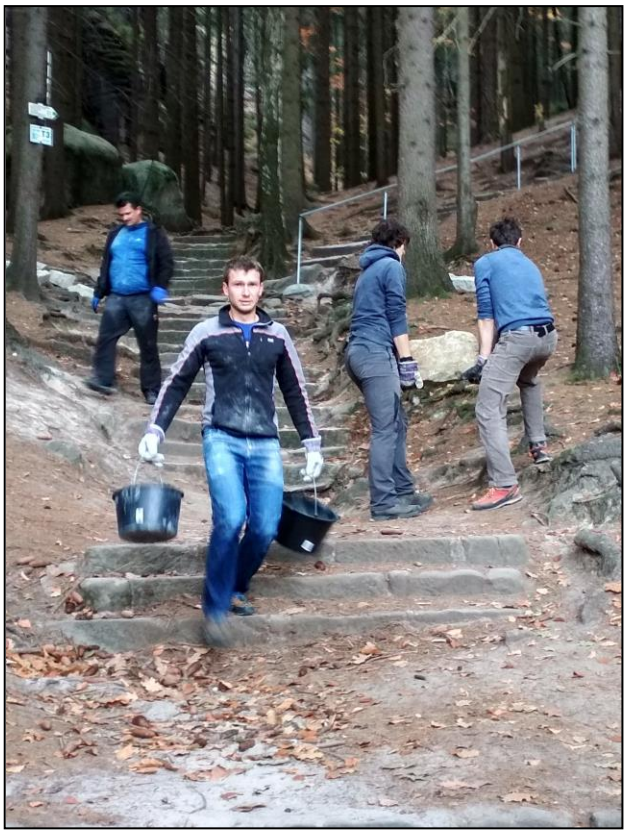

Besedické skály – Kinského vyhlídka